EUROOPA KOHTU OTSUS (esimene koda)

15. september 2005 *

Kohtuasjas C-464/02,

mille esemeks on EÜ artikli 226 alusel 23. detsembril 2002 esitatud liikmesriigi kohustuste rikkumise hagi,

Euroopa Ühenduste Komisjon, esindajad N. B. Rasmussen ja D. Martin, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

hageja,

versus

Taani Kuningriik, esindaja J. Molde, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: taani

keda toetab

Soome Vabariik, esindaja T. Pynnä, kohtudokumentide kättetoimetamise aadress Luxembourgis,

menetlusse astujad,

EUROOPA KOHUS (esimene koda),

koosseisus: koja esimees P. Jann, kohtunikud N. Colneric (ettekandja), K. Schiemann, E. Juhász ja E. Levits,

kohtujurist: F. G. Jacobs,
kohtusekretär: kohtusekretäri abi H. von Holstein,

arvestades kirjalikus menetluses ja 24. novembri 2004. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 20. jaanuari 2005. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

otsuse

1 Euroopa Ühenduste Komisjon palub Euroopa Kohtul tuvastada, et:

— kuna Taani Kuningriik ei võimalda oma õigusaktide ega halduspraktika alusel naaberliikmesriigis töötavatel ja Taanis elukohta omavatel töötajatel isiklikul või äriotstarbel kasutada ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud selles naaberliikmesriigis, kus asub tööandja ettevõte,

— kuna Taani Kuningriik võimaldab oma õigusaktide ja halduspraktika alusel teises Euroopa Liidu liikmesriigis töötavatel ja Taanis elukohta omavatel töötajatel isiklikul ja/või äriotstarbel kasutada mootorsõidukit, ja eelkõige ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud teises liikmesriigis, kus on tööandja registrijärgne asukoht või peamine tegevuskoht, ainult tingimusel, et teises liikmesriigis asuvas ettevõttes töötamine on nende põhitegevus, ning et sõiduki kasutamiselt makstakse maksu,

siis on Taani Kuningriik rikkunud EÜ artiklist 39 koosmõjus artikliga 10 tulenevaid kohustusi, ning palub kohtukulud välja mõista Taani Kuningriigilt.

2 Taani Kuningriik palub hagi rahuldamata jätta ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Õiguslik raamistik

Ühenduse õigusnormid

3 EÜ artikkel 10 on sõnastatud järgmiselt:

„Liikmesriigid võtavad kõik vajalikud üld- või erimeetmed, et tagada nende kohustuste täitmine, mis tulenevad käesolevast lepingust või ühenduse institutsioonide võetud meetmetest. Nad aitavad kaasa ühenduse eesmärkide saavutamisele.

Liikmesriigid hoiduvad kõigist meetmetest, mis võiksid kahjustada käesoleva lepingu eesmärkide saavutamist."

4 EÜ artikkel 39 sätestab:

„1. Tagatakse töötajate liikumisvabadus ühenduse piires.

2. Selline liikumisvabadus nõuab igasuguse kodakondsusel põhineva liikmesriikide töötajate diskrimineerimise kaotamist nii töölevõtmisel, töö tasustamisel kui ka muude töötingimuste puhul.

3. Alludes piirangutele, mis on õigustatud avaliku korra, julgeoleku või rahvatervise seisukohalt, toob see endaga kaasa õiguse:

a) võtta vastu tegelikult tehtud tööpakkumisi;

b) liikuda sel eesmärgil vabalt liikmesriikide territooriumil;

c) viibida liikmesriigis, et seal töötada kooskõlas selle riigi kodanike töösuhteid reguleerivate õigus- ja haldusnormidega;

d) jääda liikmesriigi territooriumile pärast selles riigis töötamist kooskõlas tingimustega, mis lülitatakse komisjoni poolt koostatavatesse rakendusmäärustesse.

4. Käesoleva artikli sätted ei hõlma avalikku teenistust."

5 Nõukogu 28. märtsi 1983. aasta direktiivi 83/182/EMÜ ühest liikmesriigist teise ajutiselt imporditud teatavate transpordivahendite maksuvabastuse kohta ühenduses (EÜT L 105, lk 59) artiklid 3 ja 4 sätestavad teatavate isiklikuks kasutamiseks mõeldud transpordivahendite ja äriotstarbeliseks kasutamiseks mõeldud erasõidukite ajutise importimise. Need sätted kohalduvad eelkõige isikutele, kes omavad alalist elukohta liikmesriigis, mis ei ole liikmesriik, kuhu ajutiselt imporditakse.

Siseriiklikud õigusnormid

8. aprillil 1997. aastal kehtinud siseriiklikud õigusnormid ning vastav halduspraktika

6 Õigusnormid, mis kehtisid 8. aprillil 1997 komisjoni esimese märgukirja ja 18. mail 1998 komisjoni esitatud põhjendatud arvamuse ajal (edaspidi „esialgne kord"), tulenesid transpordiministri 24. juuni 1996. aasta otsusest nr 592 mootorsõidukite registreerimise kohta (edaspidi „otsus nr 592"). Kohtueelse menetluse ajal neid õigusnorme muudeti. Nende kohaldamist jätkati pärast 1. juulit 1999, muudatuse jõustumise kuupäeva, selles osas, kus viimati nimetatu ei kohaldu.

7 Otsuse nr 592 alusel võib Taani resident Taanis põhimõtteliselt kasutada ainult selles liikmesriigis registreeritud ja enne kasutamist registreerimismärkidega varustatud sõidukit; nimetatud otsuse artikkel 1 sätestab, et „[k]õik maantee-mootorsõidukid ja kõik traktorid, välja arvatud liiklusseaduse (færdselslov) artiklites 74 ja 75 loetletud sõidukid, peavad enne kasutamist olema registreeritud ja registreerimismärkidega varustatud".

8 Sõiduki registreerimisel Taanis tuleb maksta mootorsõiduki registreerimismaksu.

9 Teises liikmesriigis registreeritud sõiduki kasutamine on Taanis ilma Taani registreeringuta lubatud ainult erandjuhtudel. Vastavalt otsuse nr 592 artiklile 106 annab registreerimiskeskus sellise loa vaid juhul, kui sõidukit kasutatakse peamiselt väljaspool Taanit ja kui sõiduki Taanis registreerimise ettekirjutusest loobumiseks on tõesti eriline põhjus.

10 Otsuse nr 592 artikli 106 lõike 2 alusel antakse see luba põhimõtteliselt ainult isiklikuks kasutamiseks. Teises liikmesriigis registreeritud sõiduki äriotstarbeliseks kasutamiseks antakse luba siiski kindlaksmääratud juhtudel vastavalt artiklis 106 sätestatud eranditele.

11 Nende õigusnormide raamistikus seisneski Taani halduspraktika nende lubade andmisest keeldumises, mida ärisõitudeks Taanis ja eelkõige klientide külastamiseks oli taotletud. Igal juhul ei olnud lubatud kasutada ettevõttele kuuluvat sõidukit isiklikul otstarbel, näiteks väljaspool tööaega. Siiski anti luba juhile endale edasitagasi sõiduks riigipiirist (peamise) elukohani Taanis nädalavahetustel, puhkepäevadel ja riiklikel pühadel.

12 Isikuid, kes ettevõttele kuuluvaid sõidukeid kasutades neid piiranguid ei järginud, karistati trahviga.

Alates 1. juulist 1999 kehtivad siseriiklikud õigusnormid ja vastav halduspraktika

13 Alates 1. juulist 1999 on muudetud seadust mootorsõidukite registreerimismaksu kohta (lov am registreringsafgift af motorkøretøjer; edaspidi „registreerimismaksuseadus") ja 8. detsembri 1997. aasta otsust nr 916 mootorsõidukite registreerimise ja tehnilise kontrolli kohta, mis asendas otsuse nr 592, ning vastu on võetud 21. juuni 1999. aasta otsus nr 502 mootorsõidukite registreerimismaksu kohta (kõik need õigusnormid edaspidi „muudetud kord").

14 Vastavalt kohtuistungil Taani valitsuse antud selgitustele on esialgse ja muudetud korra vahel kaks põhilist erinevust. Esiteks, muudetud korra kohaselt ei pea teises liikmesriigis registreeritud sõidukile enam Taani registreerimismärki väljastama. Teiseks, muudetud kord näeb ette registreerimismaksu maksmise mitte enam täiel määral, vaid proportsionaalselt Taani territooriumil sõiduki kasutamise ajaga.

15 Registreerimismaksuseaduse artikli 1 lõiked 1 ja 2 sätestavad:

„1. Riik kehtestab maksu mootorsõidukitele, mis peavad liiklusseadusele [færdselsloven] vastavalt olema registreeritud, ning nende haagistele ja poolhaagistele. See maks tuleb maksta sõiduki esmakordsel registreerimisel, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti.

2. Kooskõlas artikli 3a lõikega 6 on maksustatud ka artiklites 4 ja 5 loetletud sõidukid, mis on registreeritud välisriigis ja mida kasutab Taanis alalist elukohta omav isik."

16 Registreerimismaksuseaduse artiklid 4 ja 5, millele viidati käesoleva otsuse eelmises punktis, sisaldavad peamiselt erineva kategooria sõidukite nagu uute autode, sõltuvalt vanusest maksustatud kasutatud autode ja kommertsveokite suhtes kohaldatava registreerimismaksu arvutamise juhiseid.

17 Nimetatud seaduse artikkel 3a ajutise registreerimise puhul makstava registreerimismaksu kohta (edaspidi „ajutise registreerimise maks"), sätestab:

„1. Maksu- ja tolliamet võivad vastava taotluse korral anda loa ajutiselt registreeritud mootorsõidukite registreerimismaksu maksmiseks vastavalt lõikele 2, kui:

1) sõiduk kuulub välismaalasele ning omanik kasutab seda ajutise viibimise ajal riigis; või

2) mootorsõiduk kuulub välisriigis asuvale ettevõtjale või sealse püsiasukohaga allüksusele ja on antud Taanis alalist elukohta omava isiku käsutusse isiklikuks või äriotstarbeliseks kasutamiseks välisriikides või Taanis, kui töö selle ettevõtja või püsiasukohaga allüksuse juures on kõnealuse töötaja põhitegevus.

2. Maks tasutakse kord kvartalis ettemaksuna 3% määraga jooksva kvartali täismaksumäärast. Makset suurendatakse jooksvas kvartalis 1,5% ulatuses eelmiselt makselt võlgnetavast summast. Esimese maksega koos tuleb maksta ka deposiit, mis vastab esimeses kvartalis makstavale summale ning registreerimisega seotud maksevõlgnevuste katmiseks vajaminevale summale.

3. Lõike 1 punkti 2 kohased maksed sooritab see isik, kes annab sõiduki Taanis alalist elukohta omava isiku käsutusse. [...]

[...]

6. Lõigete 1–5 sätted kohalduvad samamoodi lõike 1 punktis 2 viidatud mootorsõidukitele, mis kannavad välisriigi registreerimismärke.

7. Kui tegemist on artiklis 4 ja artikli 5 lõikes 1 viidatud mootorsõidukitega, mida Taani resident kasutab Taanis üksnes selleks, et teha tööd lõike 1 punktis 2 viidatud tööandjale, võib maksu- ja tolliamet anda loa nende kasutamiseks Taanis, nõudes päevakaupa makstava maksu maksmist. Artiklis 4 viidatud sõidukitelt makstav maks on 60 Taani krooni ja artikli 5 lõikes 1 viidatud sõidukitelt makstav maks on 30 Taani krooni. Artikli 5 lõikes 3, artikli 5 lõike 5 punktis 2 ja artikli 5 lõikes 10 (teatud kaaluga või eriotstarbeliste kommertssõidukite kategooriate kohta) viidatud mootorsõidukid on sellest maksust vabastatud, kui Taani resident kasutab sõidukit Taanis ainult selleks, et teha tööd lõike 1 punktis 2 viidatud tööandjale.

[...]

9. Rahandusminister võib võtta meetmeid seoses registreerimistaotlustega ja eespool lõikudes 1–8 sätestatud maksude ja muude kulude maksmisega."

18 Isikute suhtes, kes ei vasta registreerimismaksuseaduse artikli 3a lõikes 1 sätestatud tingimustele, eelkõige tingimusele, et asjaomane töö peab olema töötaja põhitegevus, kohaldatakse esialgset korda.

19 Otsuse nr 916 artikli 115 uus lõige 4, mis jõustus 1. juulil 1999. aastal, sätestab:

„[...] Taanis alalist elukohta omav isik võib kasutada välisriigis asuva ettevõtja või sealse püsiasukohaga allüksuse poolt tema käsutusse antud mootorsõidukit kõnealuses välisriigis ja Taanis kas isiklikul ja/või äriotstarbelisel eesmärgil. Töö kõnealuse ettevõtja või allüksuse juures peab olema asjaomase isiku põhitegevus. Sõiduki kasutamiseks on nõutav vastava taotluse esitamisel siseriikliku tolli- ja maksuameti antud luba maksta sõiduki registreerimismaks vastavalt rahandusministri määruse sätetele. Seda luba peab Taanis sõites kaasas kandma, ning nõudmisel selle politseile esitama."

20 Sama otsuse artikli 117 lõige 3 näeb ette, et „siseriiklik tolli- ja maksuamet võib selliste registreerimisele kuuluvate sõidukite eest, mida registreeritakse Taanis lühiajaliseks kasutamiseks, anda vastava taotluse esitamisel loa maksta maksu rahandusministri määruse kohaselt, kui sõiduk kuulub välismaalasele ning viimane kasutab seda lühiajalisel viibimisel Taanis".

21 Otsuse nr 502 teine peatükk, mis võeti vastu registreerimismaksuseaduse artikli 3a lõike 9 alusel, sätestab käesolevas asjas käsitlusel oleva proportsionaalse maksu maksmise korra.

22 Sama otsuse artikli 5 lõiked 3 ja 6 sätestavad:

„3. Iga resident, kelle käsutusse on isiklikuks või äriotstarbeliseks kasutamiseks antud välisriigis asuvale ettevõtjale või sealse püsiasukohaga allüksusele kuuluv sõiduk, võib vastava taotluse esitamisel saada tolli- ja maksuametilt loa maksta maksu lõikes 1 sätestatud korra kohaselt, kui töö nimetatud ettevõttes või allüksuses on tema põhitegevus. Selle loa võib anda üksnes sõidukitele, mida kasutatakse nii Taanis kui ettevõtte või allüksuse asukohariigis. Luba antakse järgmise korra kohaselt:

1) Makstava maksu arvutamiseks tuleb sõiduk esitada siseriiklikule tolli- ja maksuametile.

2) Taotlusele lisatakse kõik tõendid selle kohta, et töö välisriigi ettevõttes on Taani residendi põhitegevus.

[...]

6. Kui sõidukeid kasutatakse Taanis, peab lõigetes 1 ja 3 ette nähtud lube hoidma autos. Samuti peab tolli- ja maksuameti väljastatud kleebis olema kinnitatud

tuuleklaasile nähtavale kohale. Mootorrataste puhul kinnitatakse kleebis nii, et see on möödujatele nähtav."

23 Nimetatud otsuse artikli 6 lõige 1 näeb ette:

„Iga resident, kelle käsutusse on välisriigis asuv ettevõtja või sealse püsiasukohaga allüksus andnud äriotstarbeliseks kasutamiseks registreerimismaksuseaduse artiklis 4 ja artikli 5 lõikes 1 viidatud sõidukid, võib vastava taotluse esitamisel saada tolli- ja maksuametilt loa maksta päevakaupa makstavat maksu, kui töö välisriigis asuva ettevõtja või allüksuse juures on residendi põhitegevus. Taotlusele lisatakse tunnistus selle kohta, et töö välisriigis asuva ettevõtja juures on residendi põhitegevus."

24 Päevakaupa makstava maksu osas sätestab 28. juuni 1999. aasta ringkirja nr 102, asendatud 2001. aastal tolli- ja maksuameti juhistega aktsiisimaksu kohta ja juhistega maksustamise aluse kindlaksmääramise kohta („Ligningsvejledning", vt 20. septembri 2001. aasta ringkiri nr 172), punkt 1.4 järgmist:

„Sõidukeid, mille suhtes kohaldatakse päevakaupa makstava maksuga seotud sätteid, ei või kasutada isiklikul otstarbel, eelkõige elu- ja töökohavahelisteks sõitudeks, kui viimati nimetatud sõidud ei toimu just selgesti ettevõtja huvides [...]. Samas ei ole Taani residendi tavaline (igapäevane) sõit elu- ja töökoha vahel käsitletav kui selgesti ettevõtja huvides olev tegevus."

25 Kord kvartalis või päevakaupa makstavat maksu puudutav Taani halduspraktika on Taani valitsuse sõnul järgmine:

— Kas kord kvartalis või päevakaupa makstavat maksu puudutav kirjalik taotlus saadetakse piirkondlikule tolli- ja maksuametile.

— Taotlusele lisatakse tunnistus välisriigis töötamise kohta, milles täpsustatakse töösuhte tingimusi ja kinnitatakse eelkõige, et kõnealune töö on töötaja põhitegevus.

— Taotlus vaadatakse läbi üldiselt kolme või nelja päeva jooksul alates selle esitamisest.

— Loa andmine sõltub sellest, kas sõidukit kasutatakse nii ettevõtja asukoha- kui töötaja elukohariigis. Kui sõidukit kasutatakse üksnes töötaja elukohariigis, ei kujuta see endast piiriülest tegevust.

— Kui taotlus vastab seaduses sätestatud tingimustele, eelkõige põhitegevusega seotud tingimusele, antakse automaatselt luba maksta kas kord kvartalis või päevakaupa makstavat maksu.

— Kui luba kord kvartalis või päevakaupa makstava maksu maksmiseks on antud, võib õigustatud isik saada tolli- ja maksuametilt vastavad kleebised.

— Päevakaupa makstava maksuga seotud korra kohaselt väljastatakse kindel arv sõiduki registreerimisnumbriga kleebiseid. Et sõidukit saaks Taanis kasutada, peab tööandja või töötaja märkima kleebisele sõiduki kasutamise kuupäeva. Kord kvartalis makstava maksu kleebis väljastatakse loa kehtivusajaks (maksimaalselt kaks aastat). Kvartalikleebistele märgitakse kehtivusaeg. Kleebistele märgitakse sõiduki registreerimisnumber. Kleebised tuleb kinnitada tuuleklaasil nähtavale kohale.

— Kord kvartalis maksu maksmise loa väljastamisel viib piirkondlik tolli- ja maksuamet läbi sõiduki väärtuse esialgse hindamise. See menetlusetapp on ühine kõigile sõidukitele, mida Taanis esmakordselt registreeritakse, sealhulgas uued sõidukid, mille suhtes ei ole hinda deklareeritud või kinnitatud. Niisiis kohaldub see eelkõige imporditud sõidukitele.

— Hindamiseks peab sõiduki esitama kohalikule tolli- ja maksuametile. Siiski ei ole üldiselt vajalik, et sõiduk füüsiliselt kohale toodaks, kuna laialdaselt kasutusel oleva sõiduki väärtuse hindamist võib läbi viia sõiduki dokumentide alusel.

Kohtueelne menetlus

26 Leides, et esialgne kord ei olnud kooskõlas EÜ asutamislepingu artikliga 5 (nüüd EÜ artikkel 10) koostoimes EÜ asutamislepingu artiklitega 48 ja 59 (muudetuna EÜ artiklid 39 ja 49), algatas komisjon liikmesriigi kohustuste rikkumise menetluse.

27 Olles 8. aprilli 1997. aasta märgukirjas andnud Taani Kuningriigile võimaluse esitada oma seisukoht, esitas komisjon 18. mail 1998 sellele liikmesriigile oma põhjendatud arvamuse, kutsudes teda võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul arvamuse teatavakstegemisest.

28 14. septembri 1999. aasta täiendavas märgukirjas sedastas komisjon, et ka muudetud kord oli kolmel põhjusel vastuolus EÜ artiklitega 10, 39 ja 49. Esiteks, ettevõttele kuuluvate, välisriigis registreeritud sõidukite kasutamiseks Taanis on vaja eriluba. Teiseks, selle loa saamine on maksustatud. Kolmandaks, muudetud korra kohaldamine ainult Taani residentide suhtes, kelle töö ettevõtja või allüksuse juures kujutab endast põhitegevust, on ebaõige.

29 Taani valitsuse antud vastuse peale väljastas komisjon 26. septembril 2000 täiendava põhjendatud arvamuse muudetud korra kohta ning kutsus Taani Kuningriiki võtma arvamuse järgimiseks vajalikke meetmeid kahe kuu jooksul.

30 Pidades Taani valitsuse vastust sellele põhjendatud arvamusele ebapiisavaks, otsustas komisjon esitada käesoleva hagi.

Hagi

31 Komisjon väidab, et nii esialgne kui muudetud kord (edaspidi „Taani kord"), rikkudes EÜ artikleid 39 ja 10, piirab töötajate liikumisvabadust ning seda ei saa õigustada ülekaaluka avaliku huviga.

EÜ artikli 39 kohaldamisala

Poolte argumendid

32 Komisjon väidab, et käesolevas asjas käsitlusel olevad Taani õigusnormid kuuluvad EÜ artikli 39 kohaldamisalasse, kuna kutsetegevust reguleerivad normid mõjutavad ka tööturule ligipääsu.

33 Taani valitsus, keda toetas Soome valitsus, väidab vastu, et Taani õigusnormid asuvad väljaspool EÜ artikli 39 kohaldamisala, kuna need ei mõjuta tööturule ligipääsu. Taani valitsus leiab, et need normid puudutavad üksnes töösuhte tingimusi. EÜ artikkel 39 ei hõlma põhimõtet, mille kohaselt Taanis alalist elukohta omav töötaja ei saaks seal vabalt kasutada ettevõttele kuuluvat välisriigis registreeritud sõidukit.

Euroopa Kohtu hinnang

34 Isikute vaba liikumist käsitlevate asutamislepingu sätete eesmärk on kergendada ühenduse kodanikel mis tahes kutsealal tegutsemist ühenduse territooriumil ning nende sätetega on vastuolus meetmed, mis võivad asetada ebasoodsasse olukorda need kodanikud, kes soovivad tegelda majandustegevusega mõne teise liikmesriigi territooriumil (15. detsembri 1995. aasta otsus kohtuasjas C-415/93: Bosman, EKL 1995, lk I-4921, punkt 94; 2. oktoobri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-232/01: Van Lent, EKL 2003, lk I-11525, punkt 15, ja 29. aprilli 2004. aasta otsus kohtuasjas C-387/01: Weigel, EKL 2004, lk I-4981, punkt 52).

35 Õigusnormid, mis takistavad liikmesriigi kodanikel lahkuda päritoluriigist, et kasutada oma õigust liikumisvabadusele, või sunnivad neid sellest loobuma, kujutavad järelikult endast selle vabaduse piirangut, isegi kui neid kohaldatakse sõltumatult asjaomaste töötajate kodakondsusest (eespool viidatud kohtuotsus Bosman, punkt 96).

36 Siiski, et olla käsitletavad sellise piiranguna, peavad nad mõjutama töötajate ligipääsu tööturule (27. jaanuari 2000. aasta otsus kohtuasjas C-190/98: Graf, EKL 2000, lk I-493, punkt 23).

37 Kutsetegevusele ligipääsu mõjutab ka viis, kuidas seda tegevust teostatakse. Seetõttu võivad majandustegevuse teostamise tingimusi käsitlevad õigusnormid piirata liikumisvabadust käesoleva kohtuasja tähenduses.

38 Siit järeldub, et käesolevas asjas käsitlusel olevad Taani õigusnormid ei jää otseselt EÜ artikli 39 kohaldamisalast välja.

Töötajate liikumisvabaduse piirangud

Poolte argumendid

39 Komisjon väidab, et nii esialgne kui ka muudetud kord on vastuolus EÜ artiklis 39 sätestatud töötajate liikumisvabadusega, kuna neil on piirav mõju töötajate õigusele otsida tööd teises liikmesriigis ning teises liikmesriigis asukohta omavate tööandjate õigusele võtta tööle Taanis alalist elukohta omavaid töötajaid.

40 Esialgne kord keelab Taani residentidel selles riigis kasutada ettevõttele kuuluvaid sõidukeid, mis on registreeritud välisriigis. Muudetud korrast tuleneva piiranguna käsitletakse eelneva loa saamist ja registreerimismaksu maksmist osamaksetena. Komisjon leiab, et Taani õigusnormide alusel on teistes liikmesriikides asutatud ettevõtjad jäetud ilma võimalusest võtta tööle Taanis elukohta omavaid töötajaid.

41 Taani valitsus väidab, et Taani õigusnormid ei ole kodakondsuse alusel diskrimineerivad. Ettevõtjale kuuluvate sõidukitega seotud sätted tagavad võrdsuse kõigi Taani residentide vahel olenemata sellest, kas nad töötavad Taanis või välisriigis. Registreerimismaksuga seotud sätted kohtlevad Taanis elavaid ja töötavaid Taani või välisriigi kodanikke võrdsel alusel nende Taani või välisriigi kodanikega, kelle elukoht on Taanis, kuid kes töötavad välismaal.

42 Taani valitsus ei pea võimatuks, et juhul kui töösuhte tingimused sisaldavad ettevõtjale kuuluva sõiduki kasutamist, võivad registreerimismaksuga seotud Taani õigusnormid eraldi hinnatuna toimida selliselt, et nad iseenesest loovad olukorra, kus tööandja eelistab võtta tööle pigem oma asukohariigis kui Taanis elukohta omavaid töötajaid. Taani valitsus vaidleb siiski vastu sellisele eraldi hindamisele, kuna täiendavad kohustused ei ole vältimatult ja alati takistuseks Taanis elukohta omava töötaja töölevõtmisel. Kui ettevõtjale kuuluvat sõidukit saab kasutada isiklikul otstarbel, kujutab see sõiduk endast töötajale makstava tasu osa. Tööandja võiks töösuhte muid, eelkõige palgatingimusi määratledes arvestada sõiduki sellise kasutamisega kaasnevate täiendavate kohustustega. Tööandja jaoks on tulevase töötajaga seotud kulude summa oluline. Need kulud sisaldavad näiteks lisaks kitsamas mõistes palgale ka tööandja panust sotsiaalkindlustusskeemidesse.

43 Soome valitsuse arvates ei kujuta Taani maksusüsteem, mis kohaldub ettevõtjale kuuluvatele, välisriigis registreeritud ja Taani alaliste elanike käsutusse antud sõidukitele, endast piirangut töötajate liikumisvabadusele EÜ artikli 39 mõttes. Sõidukit, mida töötaja vabalt kasutab, käsitletakse töötaja isikliku sõidukiga samaväärsena. Sõidukit kasutatakse mitte ajutiselt, vaid alaliselt.

44 Komisjon vastab diskrimineerimise puudumisele rajatud argumendile, et kui kõne all on ettevõtjale kuuluva välisriigis registreeritud sõiduki täpselt samasugune kasutamine Taanis, on Taanis elav töötaja võrreldes välisriigis elava töötajaga ilmselgelt halvemas olukorras. Taani õigusnormid ei ole kooskõlas ühenduse õigusega, kuivõrd nad piiravad tööandjat palkamast Taanis elukohta omavaid töötajaid, kes asuksid tööle kõnealuses liikmesriigis, kasutades ettevõtjale kuuluvat välisriigis registreeritud sõidukit, samas kui välisriigis elavad sama ettevõtte töötajad saavad ilma raskusteta sellist tööd teha. Küsimus ei ole selles, et Taanis elukohta omavad töötajad oleksid maksude osas soodsamas positsioonis kui nende välisriigis elavad töökaaslased. Ei ole vajalik võrrelda Taanis elavat ja Taani ettevõtja juures töötavat isikut Taanis elava ja välisriigis töötava isikuga.

Euroopa Kohtu hinnang

45 Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt keelab EÜ artikkel 39 mitte ainult igasuguse kodakondsusel põhineva otsese ja kaudse diskrimineerimise, vaid ka siseriiklikud õigusnormid, mida kohaldatakse küll asjaomaste töötajate kodakondsusest olenemata, kuid mis piiravad nende liikumisvabadust (eespool viidatud kohtuotsused Graf, punkt 18, ning Weigel, punktid 50 ja 51).

46 On selge, et kuna esialgne kord selles osas, mida jätkuvalt kohaldatakse, sisaldab kohustust registreerida Taanis ettevõtjale kuuluvad sõidukid, mille teises liikmesriigis asuv ettevõtja on andnud töötaja käsutusse, takistab see nimetatud tööandjat võtmast Taanis elukohta omavat töötajat tööle kohale, mis ei ole tema põhitöökoht, ning mis tagajärjena piirab Taanis elukohta omavate isikute ligipääsu sellistele töökohtadele.

47 Mis puudutab Taanis elukohta omavaid töötajaid, kes soovivad teostada oma põhitegevust teises liikmesriigis asuva ettevõtja juures, piirab ka muudetud kord nende töötajate liikumisvabadust, kuna see põhjustab täiendavaid kulutusi ajutise registreerimisega seotud maksu näol.

48 Kui teises liikmesriigis asutatud ettevõtjal tuleks need kulutused kanda ilma hüvituseta, ei oleks ta huvitatud palkama Taanis elavat töötajat, kelle puhul kulutused oleksid suuremad kui sellise töötaja puhul, kes elab samas riigis.

49 Nagu Taani valitsus on sedastanud, võib tööandja tõesti proovida kohandada Taanis elava töötaja palka, et hüvitada kõnealuseid täiendavaid kulutusi. Teiste sõnadega, tööandja võib üritada maksta töötajale madalamat palka kui see, mida makstakse töötajale, kes teeb sama tööd, kuid elab teises liikmesriigis.

50 Siiski, Taanis alalist elukohta omav töötaja ei pruugi enam olla huvitatud teises liikmesriigis tööotsimisest, kui ta peab arvestama selles teises liikmesriigis elavatest samaväärsetest töötajatest madalama palgaga. Nagu Euroopa Kohus on 6. juuli 1988. aasta otsuses kohtuasjas 127/86: Ledoux (EKL 1988, lk 3741, punkt 18)

sedastanud, mõjutab asjaolu, et töötaja oleks töösuhte tingimuste osas ebasoodsamas seisus kui tema töökaaslased, kes elavad tööandja asukohariigis, otseselt tema õigust liikumisvabadusele ühenduse piires.

51 Soome valitsus väidab, et nii isiklikul kui äriotstarbel kasutatavate sõidukite puhul, mis on registreeritud teises liikmesriigis ja antud Taanis alaliselt elavate töötajate käsutusse, ei ole küsimus töötajate liikumisvabaduse piiramises, kuna sellist sõidukit käsitletakse isikliku sõidukiga samaväärsena, ning siinkohal tuleb tõdeda, et selle väite eeldus on vale. Taanis elav töötaja, kelle käsutuses on tööandjale kuuluv sõiduk mitte ainult äri-, vaid ka isiklikul otstarbel kasutamiseks, ei või seda tegelikult nii vabalt kasutada kui isiklikku autot, mille kasutamist tööga seotud kohustused ei mõjuta.

52 Seega tuleb tunnistada, et Taani õigusnormid piiravad nii esialgses kui muudetud versioonis töötajate liikumisvabadust.

53 Sellised meetmed võiksid olla lubatud ainult EÜ artikli 39 lõikes 3 sõnaselgelt välja toodud eranditena või kui neil oleks asutamislepinguga kooskõlas olev õiguspärane eesmärk ja neid õigustaks ülekaalukas avalik huvi. Kui see nii ka oleks, peaks nende meetmete kohaldamine olema siiski suunatud kõnealusele eesmärgile ega tohiks ületada selle saavutamiseks vajalikku (vt eelkõige eespool viidatud kohtuotsus Bosman, punkt 104, ja 30. septembri 2003. aasta otsus kohtuasjas C-224/01: Köbler, EKL 2003, lk I-10239, punkt 77).

Töötajate liikumisvabaduse piiramise põhjendused

Poolte argumendid

54 Taani valitsus, keda toetas Soome valitsus, väitis, et Taani õigusnormid on seaduslikud ja kooskõlas ühenduse õigusega ning et registreerimiskohustus kaasneb maksustamisõiguse teostamisega. Seega on õiguspärane ka meetmete võtmine registreerimismaksu sissenõudmiseks, kui need meetmed ei ületa seda, mis on nimetatud maksu eesmärgi saavutamiseks vajalik ja kohane.

55 Taani valitsus kinnitab, et nii esialgse kui muudetud korra mis tahes piirav mõju tuleneb vajadusest tagada see, et Taani residendid registreerimiskohustusest kõrvale ei hiiliks. Nende eeskirjade puudumisel võiksid Taanis elukohta omavad isikud maksu maksmist vältida, asutades teises liikmesriigis äriühinguid või filiaale, mille kaudu nad ostaksid ja kasutaksid Taanis selles teises liikmesriigis registreeritud sõidukeid.

56 Muudetud korra kohta väidab Taani valitsus, et päevakaupa või kord kvartalis makstava maksu maksmiseks eelneva loa saamise nõue tuleneb vajadusest hinnata eelkõige Taani õigusnormide kohaldamise tingimuste täitmist ja vajadusel seda ka tagantjärele tõendada. Loasaamismenetlus on piisavalt lihtne, kuna luba antakse automaatselt igale ettenähtud tingimused täitnud loataotlejale.

57 Päevakaupa või kord kvartalis makstava maksu maksmise kohustuse osas, nagu see on sätestatud muudetud korras, väidab Taani valitsus, et 21. märtsi 2002. aasta otsuses kohtuasjas C-451/99: Cura Anlagen (EKL 2002, lk I-3193) on kohus sedastanud, et tarbimismaks, mis on proportsionaalne sellega, kui kaua sõiduk on olnud selles riigis registreeritud, kus teda kasutatakse, vastab proportsionaalsuspõhimõttele. Taani valitsus lisab, et Euroopa Kohtu hinnang, mille kohaselt selles asjas kõne all olnud maks oli ebaseaduslik, põhines eelkõige sellel, et maksu suurus ei olnud proportsionaalne vastava registreeringu kestusega. Taani valitsus teeb nende väidete alusel järelduse, et registreerimismaksu puudutavad Taani õigusnormid, mida kohaldatakse teises liikmesriigis registreeritud sõidukitele, ei ole vastuolus asutamislepingu sätetega, mis puudutavad töötajate liikumisvabadust.

58 Taani valitsus väidab, et „põhitegevuse" tingimus, mis peab olema täidetud selleks, et muudetud korda saaks kohaldada, vastab proportsionaalsuspõhimõttele. Valitsuse arvates on tegemist „põhitegevusega", kui Taanis elukohta omav isik on tööle võetud välisriigi ettevõtja juures sellisel kohal, mis vastab täistööajaga tööle, või kui ta saab selle töö eest vähemalt poole oma tuludest.

59 Selle tingimuse eesmärk on, et töötaja, kes kasutab ettevõtjale kuuluvat autot, teeb tegelikku tööd sellele tööandjale, kellelt ta on sõiduki saanud, kuna lihtsalt formaalne töösuhe ei ole piisav. Kõnealune tingimus on objektiivne ning kergesti kontrollitav. Taani valitsus lisab, et kui muudetud kord oleks kohaldatav kõigi Taanis elukohta omavate isikute suhtes, kes töötavad osalise või täistööajaga teises liikmesriigis, oleks rikkumisi oluliselt raskem vältida. Valitsus leiab, et niisugusel juhul peaks politsei kontrollima iga välisriigi registreerimismärgiga sõidukit, mida Taani residendid Taanis kasutavad, tegemaks kindlaks, kas need juhid tõepoolest töötavad osalise või täistööajaga teises liikmesriigis, mis oleks kohatu.

60 Komisjon vaidleb kõigile väidetele vastu. Ta ei pea Taani registreerimismaksu õiguspäraseks. Ta väidab, et Taani õigusnormid ei ole kohased, tagamaks tõhusat kontrolli selle üle, et sõiduki kasutus oleks õiguspärane.

61 Keeld kasutada ettevõtjale kuuluvat, välisriigis registreeritud sõidukit, ilma et arvestataks sellega, kas tegemist on ajutise maaletoomisega või kas sõidukit kasutatakse samal ajal nii Taanis kui ka selles riigis, kus sõiduk on seaduslikult registreeritud ning kas sõiduk viiakse regulaarselt tagasi registreerimiskoha riiki, ei ole komisjoni väitel maanteeohutuse seisukohalt kohane ega proportsionaalne. Päevakaupa või kord kvartalis makstava maksu maksmiseks eelneva loa saamise üldine kohustus, mis viidi sisse muudetud korraga, on ebaproportsionaalne. Selliseid meetmeid ei saa õigustada maksupetturite vastase võitlusega.

62 Eelneva haldusmenetluse kohta leiab komisjon, et see ei ole lihtne menetlus.

Euroopa Kohtu hinnang

— Esialgne kord

63 Nõuete esimeses taandes viidatud esialgse korra osas leiab komisjon, et Taani Kuningriigi õigusnormid ja halduspraktika ei võimalda Taanis elavatel töötajatel, kelle naaberliikmesriigis olev töökoht ei ole nende põhitegevus, kasutada isiklikul või äriotstarbel ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud selles naaberliikmesriigis, kus asub nende tööandja ettevõte.

64 Siinkohal on sobiv meenutada, et EÜ artikli 39 mõttes on „töötaja" iga isik, kes teatud aja jooksul osutab teisele isikule tema juhendamisel vastutasu eest teenuseid. Töötajate liikumisvabadust võib nautida iga isik, kes tegutseb tegelikult ja tõhusalt kutsetegevusega, mis ei ole nii väikesemahuline, et seda võiks pidada teisejärguliseks ja ebaoluliseks (vt selle kohta 3. juuli 1986. aasta otsus kohtuasjas 66/85: Lawrie-Blum, EKL 1986, lk 2121, punktid 16 ja 17, ning 23. märtsi 2004. aasta otsus kohtuasjas C-138/02: Collins, EKL 2004, lk I-2703, punkt 26).

65 Taani valitsus tugineb kuritarvitamise tõkestamisele, et õigustada esialgse korra kohaldamist selliste töötajate suhtes, kelle töö teises liikmesriigis ei olnud nende põhitegevus.

66 Kohtupraktikast ja eelkõige 9. märtsi 1999. aasta otsusest kohtuasjas C-212/97: Centros (EKL 1999, lk I-1459, punkt 24) tuleneb, et liikmesriik võib võtta meetmeid selle takistamiseks, et mõned tema kodanikud saaksid asutamislepinguga antud õigusi kuritarvitada ja seeläbi vältida siseriiklike õigusnormide kohaldamist ning et õigustatud isikud saaksid ühenduse õigusnormidest vääralt või ebaõigesti kasu.

67 Siiski ei saa kuritarvitamiseks pidada asjaolu, et Taanis alalist elukohta omav töötaja, kes kasutab teises liikmesriigis asuvale ettevõtjale kuuluvat sõidukit, teeb selles teises liikmesriigis tööd, mis ei ole tema põhitegevus.

68 Kui sellistelt töötajatelt automaatselt võetakse muudetud korraga ette nähtud võimalus kasutada Taanis ettevõtjale kuuluvaid teises liikmesriigis registreeritud sõidukeid, mis ei ole registreeritud Taanis, siis sellise meetmega ületatakse see, mis on kuritarvitamise vältimiseks vajalik.

69 Niisiis on komisjoni hagi esialgse korra osas põhjendatud.

— Muudetud kord

70 Nõuete teises taandes viidatud muudetud korra osas leiab komisjon, et Taanis elukohta omavale töötajale antakse luba kasutada ettevõtjale kuuluvat, teises liikmesriigis registreeritud sõidukit vaid siis, kui töö selles teises liikmesriigis on tema põhitegevus — eespool juba käsitletud probleem — ning kui selle sõiduki kasutamise eest on makstud maksu.

71 Komisjoni nõuetes ei käsitleta eelneva loa saamise nõuet kõnealuse maksu maksmiseks päevakaupa või kord kvartalis. Selles osas tehtud etteheiteid ei ole niisiis vaja hinnata.

72 Lisaks tuleb märkida, et käesolev asi ei puuduta registreerimismaksu tavalist korda, vaid selle kohaldamist teises liikmesriigis asuva omaniku poolt seal liikmesriigis registreeritud sõidukitele.

73 Euroopa Kohus on sedastanud 11. detsembri 1990. aasta otsuses kohtuasjas C-47/88: komisjon *vs.* Taani (EKL 1990, lk I-4509) ja 17. juuni 2003. aasta otsuses kohtuasjas C-383/01: De Danske Bilimportører (EKL 2003, lk I-6065, punkt 43), et uusi sõidukeid puudutava Taani maksu sarnane maks ei ole vastuolus EÜ artiklitega 28 ja 90. Siiski ei välista see võimalust, et ajutise registreerimise maks piirab töötajate liikumisvabadust, olles vastuolus EÜ artikliga 39.

74 Arvestamata teatud erandeid, mis on käesolevas asjas tähtsusetud, ei ole mootorsõidukite maksustamist ühtlustatud. Liikmesriigid on seega vabad maksude üle otsustama, jäädes ühenduse õigusega sätestatud piiridesse (eespool viidatud kohtuotsus Cura Anlagen, punkt 40).

75 Selleks et otsustada, millised on EÜ artiklis 39 loetletud piirangud Taani Kuningriigile registreerimismaksu osas, tuleb meenutada, et eespool viidatud otsuses Cura Anlagen käsitletakse üksnes olukorda, kus Austrias registreeritud ettevõtja sõlmis teises liikmesriigis registreeritud ettevõtjaga kolmeaastase liisinglepingu ning kus sõiduk oli mõeldud kasutamiseks peamiselt Austrias. Nimetatud otsuse punktis 35 rõhutab Euroopa Kohus, et lühiajalised üürilepingud, näiteks teises liikmesriigis asuvalt ettevõtjalt asendussõiduki üürimine, ei ole seega asjassepuutuvad.

76 Kui ettevõtjale kuuluvat sõidukit kavatsetakse kasutada peamiselt alaliselt Taanis või kui tegelikkuses on see nii, on olukord võrreldav eespool viidatud kohtuasja Cura Anlagen aluseks olnud asjaoludega.

77 Selles olukorras võib Taani Kuningriik vabalt allutada registreerimismaksule need sõidukid, mis on antud seal elava töötaja käsutusse ja mis kuuluvad teises liikmesriigis asuvale ettevõtjale.

78 Niisuguses olukorras tuleb tõdeda, et kõnealuste töötajate ja teiste Taani Kuningriigi alaliste elanike võrdne kohtlemine ettevõtjale kuuluva sõiduki kasutamisel selles osas, mis puudutab nimetatud maksu maksmist, on õiguspärane ja piisav töötajate liikumisvabaduse piirangu põhjendamiseks.

79 Teisalt, kui käesoleva otsuse punktis 76 välja toodud tingimused ei ole täidetud, on ettevõttele kuuluva, teises liikmesriigis registreeritud sõiduki side Taaniga väiksem ning seetõttu on kõnealuse piirangu põhjendamiseks vaja muud õigustust.

80 Siinkohal tuleb märkida, et ajutise registreerimise maksu ei saa õigustada sellega, et nimetatud maksuga üritatakse piirata maksudest kõrvalehoidmist. Väljakujunenud kohtupraktikast ilmneb, et maksutulu vähenemist ei saa käsitleda ülekaalukast avalikust huvist lähtuva põhjusena, millele võiks tugineda põhivabadusega põhimõtteliselt vastuolus olevat meedet õigustades (7. septembri 2004. aasta otsus kohtuasjas C-319/02: Manninen, EKL 2004, lk I-7477, punkt 49).

81 Taani valitsuse väite osas, et ajutise registreerimise maksu võib õigustada püüd takistada ettevõtjale kuuluva, teises liikmesriigis registreeritud sõiduki kasutamise läbi maksudest kõrvalehoidmist, tuleb märkida, et kui ettevõtja, kes asub muus liikmesriigis kui Taani, annab Taani residendist töötaja käsutusse sõiduki äriotstarbeliseks või nii isiklikuks kui äriotstarbeliseks kasutamiseks, ei saa seda käsitleda kui üldist maksudest kõrvalehoidumise või maksupettuse võimalust. Selline oletus ei saa õigustada ka asutamislepinguga tagatud õigusi piiravat maksumeedet.

82 Järelikult on komisjoni hagi muudetud korra osas osaliselt põhjendatud.

83 See järeldus ei kehti mitte üksnes ettevõtjale kuuluvate, äriotstarbel kasutatavate sõidukite osas, vaid ka äriotstarbel kasutamisele kaasneva isiklikul otstarbel kasutamise puhul (vt selle kohta eespool viidatud kohtuotsus Ledoux, punkt 18).

EÜ artikkel 10

84 Puudub alus tuvastada EÜ artiklis 10 sätestatud üldiste kohustuste rikkumist, mis oleks erinev konkreetsemate EÜ artiklist 39 Taani Kuningriigile tulenevate ühenduse kohustuste eespool tuvastatud rikkumisest.

85 Kõike eeltoodut arvesse võttes tuleb tõdeda, et kuna Taani Kuningriik:

— ei võimalda oma õigusaktide ega halduspraktika alusel Taanis elukohta omavatel ja teises liikmesriigis mitte põhitegevusena töötavatel töötajatel isiklikul või äriotstarbel kasutada ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud selles liikmesriigis, kus asub tööandja ettevõte, ja

— võimaldab oma õigusaktide ja halduspraktika alusel Taanis elukohta omavatel ja teises liikmesriigis töötavatel töötajatel isiklikul ja/või äriotstarbel kasutada ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud teises liikmesriigis, kus on tööandja registrijärgne asukoht või peamine tegevuskoht, ja mis on mõeldud kasutamiseks mitte peamiselt ja alaliselt Taanis ja mida tõepoolest ei kasutata seal alaliselt, ainult tingimusel, et selle tööandja juures töötamine on nende põhitegevus ning et sõiduki kasutamiselt makstakse maksu,

siis on Taani Kuningriik rikkunud EÜ artiklist 39 tulenevaid kohustusi, ning ülejäänud osas tuleb hagi jätta rahuldamata.

Kohtukulud

86 Kodukorra artikli 69 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud. Kodukorra artikli 69 lõike 3 esimese lõigu alusel võib Euroopa Kohus jätta kummagi poole kohtukulud tema enda kanda, kui osa nõudeid rahuldatakse ühe poole, osa teise poole kasuks. Kuna nii komisjoni kui ka Taani Kuningriigi nõuded on osaliselt rahuldamata jäetud, tuleb kohtukulud jätta kummagi poole enda kanda. Kodukorra artikli 69 lõike 4 esimese lõigu alusel kannab menetlusse astuja Soome Vabariik ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (esimene koda) otsustab:

1. **Kuna Taani Kuningriik**

— **ei võimalda oma õigusaktide ega halduspraktika alusel Taanis elukohta omavatel ja teises liikmesriigis mitte põhitegevusena töötavatel töötajatel isiklikul või äriotstarbel kasutada ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud selles liikmesriigis, kus asub tööandja ettevõte, ja**

— **võimaldab oma õigusaktide ja halduspraktika alusel Taanis elukohta omavatel ja teises liikmesriigis töötavatel töötajatel isiklikul ja/või**

äriotstarbel kasutada ettevõtjale kuuluvat sõidukit, mis on registreeritud teises liikmesriigis, kus on tööandja registrijärgne asukoht või peamine tegevuskoht, ja mis on mõeldud kasutamiseks mitte peamiselt ja alaliselt Taanis ja mida tõepoolest ei kasutata seal alaliselt, ainult tingimusel, et selle tööandja juures töötamine on nende põhitegevus ning et sõiduki kasutamiselt makstakse maksu,

siis on Taani Kuningriik rikkunud EÜ artiklist 39 tulenevaid kohustusi.

2. **Jätta hagi ülejäänud osas rahuldamata.**

3. **Jätta kohtukulud poolte endi kanda.**

4. **Jätta Soome Vabariigi kohtukulud tema enda kanda.**

Allkirjad